

Santa Maria d'Olesa

Olesa de Montserrat

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Plaça Nova, s/n
Alçada: 123

Coordenades:

Latitud: 41.54553
Longitud: 1.89348
UTM Est (X): 407711
UTM Nord (Y): 4599910

Classificació

Número de fitxa 08147 - 54
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern Contemporani
Segle XVI-XX
Any 1955-56
Autoria de l'element: Jordi Figueras Anmetlla (arquitecte)
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari Sí: IPA 18696
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Sant Feliu de Llobregat. C/ d'Armenteres, núm. 35. St. Feliu de Llobregat.

Fitxes associades:

[Torre del Rel·lotge \(antic castell d'Olesa\)](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Església construïda de nou els anys 1955-56 després que l'anterior fos destruïda per la Guerra Civil. És una obra d'estil poc definit i abasta un ampli conjunt que inclou els edificis annexos de les dependències parroquials, a la part de tramuntana, i també la torre del Rellotge, testimoni de l'antic castell. L'església és de dimensions considerables i consta d'una nau central (molt ampla i acabada amb absis) més capelles laterals. Exteriorment és una construcció sòbria i amb poques obertures. S'hi accedeix per un pòrtic lateral amb tres arcs de mig punt. Els murs de la façana sud (exteriorment arrebossats) reaprofiten les parets de l'església anterior, del segle XVII, mentre que a l'interior del temple encara se'n poden observar algunes pilastres. La coberta és sostinguda mitjançant arcs diafragmàtics de punt rodó, i l'absis està ornamentat amb una imatge amb relleu de la Mare de Déu, obra de l'artista olesà Amadeu Paltor. Sota el presbiteri hi ha una àmplia cripta. El cos amb les dependències parroquials és de planta rectangular, de la mateixa llargària que l'església, i té com a única decoració una sèrie de finestrals allargats acabats amb arc de mig punt. En el seu interior hi ha la sagristia, el baptisteri i la capella del Santíssim. Així mateix, a la part de llevant hi ha diferents cossos annexats a la torre del Rellotge que corresponen a la rectoria. Antigament en aquest sector hi havia el primitiu castell d'Olesa, posteriorment transformat en casa del Comú de la Vila. Ja al segle XIX, s'amplià per ambdós costats fins a les dimensions actuals per encabir noves dependències de l'Ajuntament. En el mur de migdia s'hi conserva un finestral geminat gòtic que va ser reaprofitat, provinent d'una altra ubicació. Així mateix, en el transcurs d'unes obres que es van portar a terme en aquest sector l'any 2002 es van posar al descobert diferents estructures pertanyents a aquestes antigues construccions (i datades entre els segles XII-XVIII): un portal adovellat junt a un parament fet amb carreus de molt bona qualitat, així com un arc apuntat amb restes de policromia i un mur d'obra probablement romànica.

Observacions:

L'any 2002 durant unes obres de remodelació de les sales de la rectoria va sortir a la llum un parament amb arcs d'època medieval pertanyents als antics edificis de la Casa del Comú i del Castell d'Olesa. Aquest mateix any s'inaugurava l'Arxiu-Museu parroquial, amb un dels fons documentals més importants de l'actual bisbat de Sant Feliu de Llobregat.

Història

Hi ha indicis que, tot i ser molt escadussers, són suficients per fer pensar en alguna mena de construcció romana, tal vegada un temple o santuari, com a precedent de l'església medieval. Situada al costat del castell, l'església es troba a dalt d'un petit turó, tot formant un nucli fortificat; per això en alguns documents és anomenada castell església, i consta com una de les més antigues del bisbat. La primera notícia documental coneguda és de l'any 1012, però devia existir de molt abans, segurament des del segle X. L'any 1073 ja consta que hi havia una sagrera al seu voltant, nucli originari de la vila medieval. L'any 1110 la família noble dels Castellví es va implicar en la construcció d'un nou temple romànic, consagrat el 1147. Inicialment era dedicada a santa Maria i a sant Joan, i no fou fins el 1664 que, per autorització papal, es dedicà exclusivament a Santa Maria. Sabem que l'any 1342 l'església havia quedat petita i el bisbe Ferrer Abella va ordenar la construcció d'un temple nou. L'any 1359 el prior del monestir de Montserrat, Jaume de Vivers, va comprar al rei Pere III tota la jurisdicció de la vila d'Olesa, juntament amb el castell de Sant Pere Sacama. Des de llavors el prior de Montserrat (i posteriorment l'abat) passa a exercir al mateix temps de baró de la vila i rector de la parròquia.

És molt probable que el prior o l'abat tinguessin un palau al costat de l'església, que estaria situat a l'angle nord-est del recinte fortificat. Fins ben entrat el segle XX encara hi havia testimonis d'un pati que devia ser molt semblant al del palau prioral de Monistrol de Montserrat, a l'estil dels palauets gòtics amb dos pisos de galeria porticada. De fet, la documentació esmenta que l'abat tenia casa a Olesa. És molt probable que aquest palau, igual que el de Monistrol, fos aixecat en temps dels priors Ramon Vilaregut i Jaume de Vivers. Alguns dels diversos capitells amb escut que s'han identificat a Olesa (dos dels quals es conserven a l'església) devien procedir d'aquest claustre o pati.

L'església va patir diferents transformacions al llarg del temps. El 1589 per determinació del Consell de la Vila s'acordà portar a terme una important ampliació per construir una església de tres naus, que no va estar enllestida fins el 1624. En aquest moment també es construí el retaule major, dedicat a Santa Maria, obra dels escultors Pau Boixadell, d'Esparreguera, i Joan Generes, de Manresa. Al segle XVIII amb la construcció de les capelles dels Dolors i del Santíssim i l'església va prendre el seu aspecte definitiu.

Durant la Guerra Civil de 1936 l'església fou incendiada i en els primers anys de la postguerra es va portar a terme una primera reconstrucció molt provisional del temple, però aviat va fer-se evident la necessitat de dur a terme una intervenció més planificada. Després de diversos intents que no van prosperar, finalment l'any 1954, sota el rectorat de mossèn Lluís Sitjà, s'aprovà un projecte definitiu basat en una idea del jove delineant olesà Pere Solernou i confiat a l'arquitecte Jordi Figueras. Les principals novetats de l'obra és que es modifica l'orientació de l'absis i de l'entrada, s'eixampla la nau central i es construeix un important conjunt d'edificis destinats a usos parroquials. Entre els anys 1955 i 1956 es portà a terme la construcció de l'església amb el presbiteri i la cripta. Entre els anys 1964-66 es realitzà una nova etapa del projecte amb la construcció dels edificis annexos: la nova sagristia, el Baptisteri i la capella del Santíssim. L'any 1985 l'escultor olesà Amadeu Paltor s'encarregà d'un projecte de remodelació del presbiteri en el qual es van pintar l'absis i les naus i es va donar relleu a la imatge de la Mare de Déu. Amb aquesta intervenció es transformava la fesomia de l'interior del temple, donant-li una major calidesa.

Bibliografia

DALMASES, Amadeu i altres (1991). "Olesa de Montserrat", Gran Geografia Comarcal de Catalunya, vol. I, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana (2ª edició), pp. 367

ESTEVE SALAS, Joaquim (1994). Estudi d'Olesa i Sacama a l'edat mitja (treball inèdit).

LLOSA MONTAGUT, Francesc. L'església parroquial de Santa Maria d'Olesa de Montserrat (treball inèdit).

MARTÍNEZ NOGAREDA, E (2000). L'Abans. Olesa de Montserrat. Recull gràfic. 1875-1965. Ed. Efadós p. 139-147

ROTA BOADA, Xavier (2006). L'església a Olesa: passat i present. Parròquia de Santa Maria d'Olesa de Montserrat.

SAUMELL OLIVERAS, Joan i altres (1981) Olesa aimada Unió Excursionista de Catalunya (Olesa), p. 45-55.

